

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Semicenturia Variarum Resolutionum Moralium Pro Foro Interno, Atque Externo

Heislinger, Anton

Monachii, 1745

Casus XXXIII. De Simonia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40155

Casus XXXIII.

De Simonia.

Titius patronum certi beneficii, ut ad hoc se presentare dignetur, enixè rogat, addens se neutiquam suo benefactori ingratum futurum. Patronus presentat Titium ad beneficium, quin quodam externo signo prodiderit intentionem, qua id fecerit. Titius autem post acceptum tali modo beneficium, collatæ sibi gratiæ non immemor promotori suo sæpius quædam submittit, frumentum, avenam, nec non alia culinæ instruendæ non inutilia, post aliquod tempus Titius incipit dubitare, utrum non Simoniam commiserit, eò quòd dixerit, se patrono suo non ingratum futurum.

Quæritur. Utrum Simoniam committat, qui beneficii patrono in genere promittit, se non futurum ingratum, si ab ipso presentatus ad illud fuerit?

Synopsis.

An, & quenam gratitudinis promissu sit Simoniaca?

1. Assignatur discrimen inter compensationem gratuitam, & donum gratuitum, quod fit ex mera liberalitate.
2. Gratuita compensatio explicatur.
3. Et illustratur à Laymano duobus exemplis.
3. Cuilibet præstito beneficio innata est correspondens naturalis gratitudinis æquitas.
5. Ubi nullus contractus intervenit, neque intervenit emptio, & hinc nec Simonia.
6. Nec Simoniacum, nec per se illicitum est dare beneficium Ecclesiasticum spe gratitudinis. & intuitu remunerationis gratiæ sine ulla tamen obligatione obtinendæ.

7. Ne-

7. Neque obest, quod donum gratuitum alteri collatum fuerit cum intentione illum ad obligationem antidotalem obstringendi donum gratuitum offeratur ante præstitum officium spirituale cum intentione obtinendi spirituale, donatario insinuata.
8. Quid, si donum gratuitum offeratur ante præstitum officium spirituale cum intentione id obtinendi?
9. Quid, si hæc intentio etiam donatario fuerit intimata?
10. Oblatio non repudiatur à Tridentino Sess. 21. cap. & Sess. 24. cap. 18. de reformatione.
11. Neque hac ratione comparatur spirituale cum temporali.
12. Spiritualia sunt gratis, hoc est, sine obligatione iustitiæ danda.
13. Neque simoniacum, aut illicitum est post recepta spiritualia ex gratitudine dare temporalia.
14. Illicitum tamen & simoniacum est, pactum gratitudinis certo ac determinato modo exercendæ.
15. Ad Simoniam sufficit pretium latè acceptum.
16. Collato non inest ex natura obligatio se gratum determinato quodam modo exhibendi.
17. Nulla Simonia dabitur, si post eam collatum Beneficium promoventi promotus dixerit, se gratum eidem futurum.
18. Nec dabitur, si ante præsentationē &c. sincerè absque intentione dandi temporale pro spirituali dixeris: ero gratus.

§. II.

In quibus circumstantiis prolata hæc verba: ero gratus Simoniam inducant.

19. Talis circumstantia juxta quosdā datur, si pecuniæ post acceptum spirituale detur.
20. Eò quod tunc promissionem aliquam significant.
21. An solius pecuniæ, vel etiam alterius rei temporalis solutio promissionem inducat, examinatur.
22. Juxta multos Authores non est simoniaca conventio gratuita-

- titudinis certò modò exercenda.
23. Absque Simonia duplex gratitudo disjunctivè promittitur.
  24. Temporalis quodam antidoro gratitudinis obligationi satisfieri poterit, quin verba: *ero gratus*, significant rem temporalem promissam fuisse.
  25. Remunerari beneficium acceptum non est emere.
  26. Solum pactum, quoad plus, quàm sine illo obligor, est simoniacum.
  27. Tale pactum duntaxat obligat ad quid jam antecedenter debitum.
  28. Solum pactum ad dandum determinatè temporale pro spiritali est simoniacum.
  29. Supposita obligatione disjunctiva, alterutram eligere licebit.
  30. Sola pollicitatio rei temporalis non inducit Simoniam conventionalem.
  31. In dubio, qua intentione verba hæc: *ero gratus*, prolata fuerint benignior pars erit prasumenda.

ANtequam nostram opinionem de hac materia proferamus, adverte primò discrimen, quod inter donum gratuitum, & compensationem gratuitam intercedere consuevit: donum gratuitum à DD. definitur & propriè dicitur illud, quod fit ex mera liberalitate, ut proin invicem nec promittatur, nec debeatur quidquam sub obligatione justitiæ, ita ut absque omni penitus onere fiat, & gratuitò donans nihil prorsus de jure debitum ab altero, scilicet donatario possit exigere: si iste donanti gratuitò nihil retribueret.

Ex opposito gratuitam compensationem dicunt propriè esse, dare aliquid v. g. spirituale, aut spiritali annexum ea intentione, ut recipiens spirituale subeat ex justitia obligationem, quamquàm ut loquuntur, ex præcisa gratitudine dandi, vel conferendi invicem aliquid temporale, & quidem aliquid determinatum, v. g. certam pecuniam, obsequium, aut contra.

Gratuita hæc compensatio à Laymano *lib. 4. tract. 10. cap. ult.*

Y y n. 9.

n. 9. per hæc duo exempla declaratur v. g. dono tibi pecuniam, vel aliam rem pretiò æstimabilem tali conditione, seu modo, ut mihi vicissim ex gratitudine præstare debeas rem aliquam spiritualem, vel sic: præsto tibi hanc rem vel officium spirituale, ea tamen conditione, ut obliges te mihi præstare ex gratitudine donum aliquod temporale.

4 Adverto 2. Cuilibet præstito officio innatam esse correspondentem naturalem æquitatem gratitudinis, ut ait Layman. n. 10. seu, ut ait Suarez tomo de *virtute Religionis lib. 4. de Simonia. cap. 45. n. 4.* ex vi beneficii intrinsecè sequi obligationem gratitudinis, tanquam intrinsecam quandam beneficio proprietatem, sicut obligatio pietatis ad parentes naturaliter sequitur, velut quædam proprietas, ex origine naturali: consequenter hæc obligatio, ut aliquis se benefactori suo gratum exhibeat, non ab homine, sed à natura proficiscetur, sine ulla civili obligatione, ita ut secluso alio pacto donatarius jure cogi non possit ad tale antidorum præstandum,

etiamsi rem ex beneficio sibi v. g. donatam retinere velit: seu, ut verbis Laymani utar: donatarius non censetur injuriam facere, aut fidem violare, sed tamen ingratus esse, si antidoralem donationem intermittat.

Addunt citati Authores, quòd obligatio hæc naturalis antidoralis donationis non obliget etiam ad spontaneam remunerationem faciendam in determinato, ac certo rerum genere, aut specie, sed fieri possit seriùs, aut citiùs, quovis ad libitum gratitudinis modo: v. g. per pecuniam, per aliud beneficium, per solas pro benefactore fufas preces &c. hæc & similia sunt verum antidorum: *Ein Segen Gaab.*

4 Adverto 3. Cùm Simonia sit studiosa voluntas emendi, vel vendendi rem spiritualem, aut spirituali annexam: vendere autem & emere sit contrahere, ideo ubi nullus contractus intervenit, nulla etiam intervenit emptio aut venditio, & consequenter neque Simonia. ita communis juxta Suarezium tom. 1. de *Relig. lib. 4. c. 45. n. 4.* ulterius, cùm omne quod datur tanquam

quam pretium, detur ex contractu, pariter inferitur, ubi defuit contractus defuisse pretium, consequenter etiam Simoniam, quæ exigit essentialiter aliquod pretium promissum fuisse.

6 Dico 1. Dare quodcunque donum, v. g. Beneficium Ecclesiasticum, vel præstare obsequium cum spe gratitudinis, & intuitu remunerationis per spirituale donum ex pura gratitudine obtinendum, sine ulla tamen obligatione & pacto, nec est Simoniacum nec per se illicitum. Ita cum aliis censent Suarezius tom. 1. de Relig. lib. 4. de Simonia. cap. 45. n. 4. & 13. Layman. lib. 4. tract. 10. cap. ult. n. 9. Melchior Friderich in qq. *Canonicis de Simonia*. n. 17. citans S. Thomam. 2. 2. q. 100. art. 1. ac. 2. Sotum. consentit istis Navarrus in *Manuali*. c. 23. n. 100. §. 4. Laymani formalia sunt: *ex rei natura Simonia non est, rem temporalem ac pretio estimabilem gratuito donare ei, qui spirituales aliquem actum, aut officium exhibet.*

Probatur autem conclusio ex cap. *Dilectus* 30. de *Simonia* ibi: *illud gratuito recipi poterit, quod fuerit sine taxatione gratis obla-*

tum. Item in cap. *Tua nos*. 3. 4. eodem tit. sermo est de eo, qui volens fieri *Canonicus*, omnia sua, obtulit, atque de hoc dicitur: *Si pure, ac sine pacto, vel conditione qualibet offerat, humiliter rogans, ut in Canonicum admittatur, huiusmodi receptio fieri poterit absque scrupulo Simoniacæ pravitatis.* Præterea in *Con. Sicut Episcopum*. 4. *Causa* 1. q. 2. qui ordinatus fuerit, si non ex placito, neque exactus, neque petitus, post acceptas chartas & pallium, aliquid cuiuslibet ex Clero, gratia tantum causâ dare voluerit, hæc accipi nullo modo prohibemus.

Prob. ratione. juxta superius advertendum, ut committatur *Simonia*, debet intervenire pactum, & pretium quoddam: sed ubi datur merum donum gratuitum superius descriptum non interveniunt pactum & pretium: ergo non dabitur *Simonia*.

Confirm. Ut committatur *Simonia*, res temporalis est danda in commutationem, & quasi appretiationem rei spiritualis, aut vicissim: in hoc enim solummodo casu datur temporale pro spirituali: atqui hoc non fit in casu nostræ conclusionis: ergo nec committitur *Simonia*.

Confirm. 2. D. Thomas 2. 2. q. 78. art. 2. ad 2. & 3. manifestè de usura docuit, hanc non committi, si absque ulla obligatione à mutuum accipiente solvatur aliquid ultra acceptum mutuum: aut si dem mutuum sine tali obligatione mutuatoris, ex spe tamen sola gratitudinis, & intuitu remunerationis ab mutuum accipiente ultro præstandæ: ergo hoc ipsum etiam in Simonia habebit locum, cum hanc inter atque usuram par sit juxta DD. ratio.

Confirm. 3. juxta cap. *Sed etsi*. §. *consuevit*, de *perit. hereditatis*. obligatio gratitudinis, quam recipiens gratiam contrahit, non est voluntaria, sed necessaria, ergo intendens alterum sibi quodam collato eidem beneficio obstringere, nullum quoddam pactum per hoc præcisè cum altero facit, sed quod ex natura rei jam datur, intendit, consequenter non peccat, neque Simoniam committit, non peccat, quia malum non est intendere, & sperare executionem, seu effectum obligationis, quam alter ex recepto à me beneficio contrahit, si per tale col-

latum beneficium nequaquam illum obligem, ut huic suæ antidorali obligationi certo hoc vel illo modo satisfaciat.

Confirm. 4. Donum gratuitum opponitur pretio, eò quòd istud tanquam vicissim ex justitia debitum promittitur, aut datur: ergo ubi datur donum gratuitum, non datur pretium, consequenter neque emptio, nec Simonia.

Dico 2. Neque commissum 7 iri Simoniam, etiamsi tale donum gratuitum alteri collatum fuerit cum intentione illum ad obligationem antidoralem obligandi. Prob. hæc intentio actualiter habita non inducit ullam emptionem aut venditionem: ergo per hanc non committetur Simonia exigens contractum emptionis &c.

Dubium tamen videtur esse, 8 utrum Simonia non committatur, si donum gratuitum offeratur ante officium spirituale præstitum, ex spe ac intentione obtinendi spirituale, & ita quidem, ut hæc intentio donatario insinuetur? Quoad 1. partem tenet Layman *lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 2. num. 9.* negativam. ibi:

Ne-

Neque refert, siue donum temporale offeratur post spirituale officium praestitum, siue simul, siue antecum Laym. sentit Suarezius lib. 4. cap. 45. de Simonia. addit tamen Layman sequentia: interdum tamen praesumptio esse potest affectionis Simoniacae, praesertim si munera antecedant, quamobrem non raro talia tanquam Simoniacae Ecclesiastico jure prohibentur. Parimodo Lessius lib. 2. de Justitia. c. 35. de Simonia dub. 20. n. 116. ait, dationem munerum (saltem antecedentium) satis esse periculosam in praxi, eò quòd saepe magnum subsit periculum Simoniacae: vel certè probare.

9 Quod alteram partem propositi dubii concernit, Major, Covarruv. Valent. aliique non pauci defendunt non esse intrinsecè malum, nec Simoniacum si spes beneficium Ecclesiasticum per donationem gratuitam obtinendi, donatario explicetur, modò omnino gratis detur temporale, omnisque voluntas obligandi donatarium absit. Suarezius etiam cit. cap. 45. n. 8. horum opinionem asserit omni difficultate carere, videtur eidem favere quoque D.

Thomas, 2. 2. cùm enim q. 78. ar. 3. ad 3. ad objectionem, qua dicebatur licitum esse in mutuo accipere ultra sortem munus à lingua, vel ab obsequio, respondisset, usuram committi, si quis ex pecunia mutuata expectet vel exigat, quasi per obligationem pacti taciti, vel expressi recompensationem muneris ab obsequio, vel lingua, postmodum addit: si verò munus ab obsequio, vel lingua non quasi ex obligatione rei exhibetur, sed ex benevolentia, quae sub aestimatione pecuniae non cadit, licet hoc accipere, exigere, ac expetere.

Quòd si autem haec illicita non sunt in mutuo, neque prohibita erunt juxta D. Thomam in materia praesenti de Simonia. Neque sine fundamento haec asseruntur, nam quod licitum est optare, etiam est licitum signis exprimere: item licitè exprimitur causa, ob quam aliquid fit: Atqui juxta dicta licitum est talem antidoralem compensationem optare: ergo etiam illam exigere.

Haec omnia confirmantur exemplo multorum proborum qui post data aliis temporalia, ab illis expetunt spiritualia ex titulo

gratitudinis, ut scilicet pro suis benefactoribus orent &c. Religiosi etiam temporalia recipientes se gratos in spiritualibus futuros suis benefactoribus promittunt. His accedit, quod ipse Deus promissione bonorum temporalium, rerum v. g. abundantia, longævitate, pace, securitate ab hostibus Hebræos ad actus virtutum sæpius provocaverit, sui scilicet cultum, nec non præceptorum observantiam. Facit etiam huc praxis parentum, liberos suos ad varios virtutum actus animantes. Ultimò advertimus D. Thomam in allatis suis verbis non solum dicere, quod liceat accipere, sed addit: *etiam exigere & petere.*

10 Neque obest opinioni horum Doctorum Tridentinum *Sess. 21. cap. 1. de reformat.* ibi: *quoniam ab Ecclesie ordinatione omnis avaritiæ suspicio abesse debet, ideo nihil pro collatione quorumcunque ordinum, etiam Clericalis tonsuræ, pro literis Dimissoriis, aut testimonialibus, pro sigillo, nec alia quacunque de causa, etiam sponte oblatum Episcopi, & alii ordinum collatores, aut eorum ministri, quovis pretextu accipiant: ita ut soli no-*

tario sub certa conditione licitum sit aliquid accipere: simile quid habetur in *Sess. 24. c. 18. de reformat.* de iis, qui in concursu adventantes pro parochiali beneficio examinant: *curent, inquit, ne quidquam prorsus occasione hujus examinis, ne ante, nec post accipiant, alioquin Simonia vitium tam ipsi, quam alii dantes incurrent.*

Non inquam, hoc obest, quia ab expressis in aliqua prohibitione non est facienda extensio ad non expressa. Exceptis itaque duobus istis casibus ab Ecclesia non prohibetur donatio merè liberalis, seu purè gratuita danda & accipienda.

Contra dicta opponitur: in-^{II}ordinatum videtur dare pro temporali obsequio donum spirituale: etsi detur ex titulo gratitudinis: ergo &c. Prob. antec. hac ratione comparatur spirituale cum temporali: ergo &c. Resp. 1. retorquendo in pauperibus orantibus pro suo benefactore temporali. Resp. 2. negando ultimum antec. ratio est, quod juxta D. Thomam 2. 2. *quest. 78. art. 2. ad 2. & q. 106. art. 5. ad 1.* gratitudo non tam respiciat datum,

tum, quàm affectum. Dein sola spe nixus, quòd dato temporali acquisiturus spirituale sit ex gratitudine accipientis, temporale nequaquam æquiparat spirituali, eò quòd speratum non speratur tanquam quid æquale expenso.

12. Opponitur 2. Spiritualia sunt gratis danda: sed data etiam ex titulo meræ gratitudinis non dantur gratis: ergo ex hoc titulo non sunt danda. Resp. dist. majorem: sunt gratis danda, hoc est sine obligatione justitiæ, conc. maj. etiam sine titulo gratitudinis: neg. maj. & sic distincta minore, nego conseq. etiam monasteria pro foundationibus sacrificia & orationes offerunt. Sufficit itaque ad donum gratitudinis excludi obligationem justitiæ, non autem omnem aliam.

13. Dico 3. Neque Simoniacum, neque illicitum esse post recepta spiritualia ex gratitudine dare temporalia. Ita tenet communis, teste Math. de Moga. p. 2. *select. QQ. disp. 1. q. 3. num. 2.* conclusio constat ex dictis, & probatur ex cap. *Dilectus*, 30. de *Simonia*, ibi: *illud tamen gratan-*

ter recipi poterit, quòd fuerit sine taxatione gratis oblatum: Item ex Canone: quidquid v. Nisi voluntariè oblata. 101. q. à. cap. antiquum. 1. de Simonia.

Dico 4. Illicitum & Simoniacum esse pactum gratitudinis certo ac determinato modo exercendæ: v. g. si dicat aliquis studiosus Episcopo: ego tibi tot annis gratis serviam, ut mihi postmodum conferas hoc beneficium, ex titulo gratitudinis tanquam antidorum. Ita sentit tom. 1. de *Relig. lib. 4. de Simonia. cap. 45. n. 11.* Suarez cum aliis, & Gibalino *tract. de Simonia q. 18. Consectar. 3. n. 5.* Prob. qui pro temporali præstito petit determinatè spirituale v. g. beneficium ex titulo gratitudinis, exigit aliquid ultra debitum gratitudinis, sed exigere aliquid ultra debitum gratitudinis, est Simoniacum: ergo tale pactum erit Simoniacum. Major constat: titulus enim gratitudinis non exigit, ut aliquid determinatum ex gratitudine detur, temporale potiùs, quàm spirituale: potest enim tali obligationi naturali etiam per preces satisfieri: minor etiam probatur, Simoniacum est

est exigere pretium, & habens rationem pretii: sed quod exigitur ultra debitum gratitudinis habet rationem pretii: ergo exigere aliquid ultra debitum gratitudinis est Simoniacum. minor constat: quia quod exigitur ultra debitum gratitudinis, debetur ex titulo justitiæ, fidelitatis, ita ut pro beneficio obligatio ex titulo & contractu oneroso imponatur.

Confirmatur: Si ego donem equum Titio sub hoc pacto & conditione, ut ille ex titulo gratitudinis mihi vicissim donet 30. florenos, omnes agnoscent hunc contractum esse onerosum, & imponere Titio onus quoddam justitiæ: ergo idem de nostro casu tenendum.

Confirm. Si tale pactum non foret Simoniacum, omnes tale pactum inirent cum patronis beneficiorum dicendo, ego tibi dono 100. florenos, ut mihi tanquam aliquod antidorum des beneficium; consequenter aperiretur janua, quam plurimis abusibus.

15 Oppones: Ad Simoniam requiritur necessario quoddam pretium, sed in tali contractu

non datur pretium: ergo nec Simonia. Prob. min. utrumque datur liberaliter & tanquam antidorum: ergo &c. Resp. dist. majorem: requiritur pretium strictè acceptum: nego major. latius sumptum, conc. maj. & sub eadem distinctione conc. & neg. min. cum conseq. S. Thomas 2. 2. q. 109. art. 1. nomine emptionis ac venditionis cum comuni DD. intelligit omnem & quemlibet contractum onerosum, seu non gratuitum, quo spirituale pro temporali permuatatur.

Oppones 2. Obligatio se¹⁶ gratum exhibendi benefactori ex natura sua inest beneficio collato, sed quod ex natura sua inest beneficio collato, licitè deducitur in pactum: ergo talis obligatio licitè deducitur in pactum. Resp. dist. majorem inest obligatio se gratum benefactori exhibendi, hoc determinato modo, scilicet dando spirituale beneficium pro re temporali: nego maj. inest obligatio se gratum exhibendi modo, quicumque demum placuerit recipienti beneficium, conc. maj. & dist. conseq. ergo obligatio se

se gratum exhibendi nullo determinato, sed quicumque placuerit accipienti beneficium, conc. conseq. se exhibendi gratum hoc determinato modo, & tali determinato antidoro, nego conseq. determinata itaque compensatio in pactum deducta inducit obligationem, quæ gratitudini nequaquam ex natura sua inest.

17 Dico 5. Si primùm post jam collatum beneficium, promotus promotori dixit, se gratum eidem futurum, tunc nulla commissã fuit Simonia. Prob. in tali casu beneficium collatum est gratis, cùm ponatur nullum pactum inter eos antea intercessisse, neque ulla studiosa voluntas dandi temporale pro spirituali adfuit: ergo &c.

Confirm. Quod post acceptum beneficium datur, confertur ex sola gratitudine & antidorali quadam obligatione: ergo datur licitè. ex dictis: ergo etiam licitè promittitur, prout videmus Religiosos suis benefactoribus ob accepta ab iis temporalia suas preces, & Sacrificia promittere.

18 Dico 6. Si ante præsentatio-

nem, vel collationem verba ista: *ero gratus*, sincerè, & absque intentione dandi temporale pro spirituali, sed solùm ad exponendum suam obligationem antidoralem, quo benefactori post acceptum beneficium obstrictus erit, proferantur, nulla fuit commissã Simonia. Ita Cardenas *Crisi Theologica in propositio. prohib. dissert. 27. n. 65.* Melchior Friderich. Pichler. Prob. per talem promissionem præsentatus nec obligatus erit, nec voluit esse obligatus ad aliquod temporale dandum, sed solam obligationem antidoralem exposuit, quæ ipsi etiam nihil promittenti post acceptum beneficium incumbet, & cui etiam aliis modis, quàm dando res temporales satisfacere poterit: ergo nullam comisit Simoniam. Probatur conseq. in hoc casu nullum temporale promissum fuit pro spirituali, neque ullus contractus de re, quæ collato beneficio non erat intrinseca, celebratus fuit: ergo nulla Simonia, quæ essentialiter contractum exigit, commissã fuit: antec. constat, nam obligatio antidoralis gratitudinis est intrinseca & in-

Z z

nata

nata cujuscunque beneficii col-
lationi.

§. II.

*In quibus circumstantiis verba hæc
ero gratus, Simoniam in-
ducant?*

19 **L**icet verba ista : *ero tibi gra-
tus*, si nudè sumantur, non
significant animum compensan-
di spirituale per aliquid tempo-
rale poterunt tamen adesse cir-
cumstantiæ, ut istis attentis sig-
nificant datum iri temporale pro
spirituali, quas nonnulli ad fu-
turas asserant, quando illi, qui
eos proferre assolent, postea da-
re soleant pecunias, eò quòd
non facilè aliis verbis sacrarum
rerum emptionem faciant. Ra-
tio id asserendi videtur, quia
communi & inter beneficiorum
emptores ac venditores usitatò
modò verè significant datum iri
in compensationem rei spiritua-
lis aliquid temporale, cùm igitur
juxta nonnullos Authores Si-
moniam committat, qui pro-
mittit se facturum ex gratitudi-
ne temporalem compensatio-
nem, eò quòd ultra obligatio-
nem naturalem novum pactum

faciat, atque novam obligatio-
nem suscipiat, ad dandum de-
terminatè temporale pro spiri-
tuali, ideo Simoniam commif-
sam fuisse in talibus circumstansi-
is, nonnulli Authores contem-
dunt.

Duplici itaque fundamento
Authores isti nituntur. Primò,
quòd verba ista : *ero gratus*, pro-
missionem significant, si post fa-
ctam præsentationem pecuniæ
præsentanti persolutæ fuerint.

Secundò, quòd promissio do-
ni antidotalis novam obligatio-
nem antidotalis superadditam,
& hinc etiam Simoniam indu-
cat. Primum fundamentum
quod attinet, quærimus, an so-
lius pecuniæ, non autem alteri-
us rei temporalis, v. g. frumen-
ti, solutio sit talis circumstantia,
ex qua colligi debeat, verba il-
la : *ero gratus*, animo se obligan-
di prolata fuisse? Si affirmativè
respondeant : ergo solutio fru-
menti, fæni, etiam annuatim
diutiùs præstita, nequaquam ar-
guet, verba ista : *ero gratus*, pro-
lata fuisse animo promittente
temporale, consequenter à tali
nulla Simonia fuerit commissa.

Si respondeant, cujuscunque
rei

rei temporalis solutionem præstitam post præsentationem arguere, verba illa animo promissorio fuisse prolata: contra est, quòd ex hoc sequitur verba ista: *ero gratus*, ita nudè prolata, non significant animum atque intentionè etiam indeterminatè temporale aut spirituale, sed solùm addandum aliquid spirituale tanquam antidorale donum prolata fuisse, consequenter, ut hæc verba: *ero gratus*, non promissorie sed sincerè simpliciter prolata fuerint, præsentato, aut proviso nunquam erit licitum præsentanti aut providenti dare donum quoddam temporale antidorum; hoc enim dato, verba illa, *ero gratus*, significabunt promissionem. 2. si cujuscunque rei temporalis solutio postea facta ostendunt, verba illa: *ero gratus*, promississe solutionem rei temporalis determinatè, tunc solutio rei spiritualis, post illa prolata verba præstita, significabit, illa verba: *ero gratus*, fuisse promissionem præstandi determinatè rem quandam spirituales: ergo fuit promissio Simoniacæ, cum promiserit plus quid, quàm solùm quoddam do-

num qualecunque antidorale, scilicet determinatè spirituale.

Quod alterum fundamentum²² concernit, multi Authores cum Diana, Felino, Covarruvia, Machad. Hurtado, Vidal, videntur docere, à labe Simoniaè immunem fore conventionem, seu pactum gratitudinis certò modò exercendæ, ut si petendo spirituale, promitto, quòd ex gratitudine velim dare temporale, Diana p. 11. tract. 5. Resolut. 26. dixi, hæc habet: *Pactio, qua tantùm debitum honestati, fidelitatis, & gratitudinis efficit, quo nempe unum beneficium alio compensatur, non est jure naturali absque ulla obligatione civili Simoniacæ, sed sola legalis, quæ est tantæ efficacis, ut debitum rei ejus coram Judice repeti possit.*

Ad hoc respondent prioris sententiæ Authores, adductos Authores solùm asserere, posse præsentantem supposita memorata hac pactioe à præsentato exigere, & petere, ut impleat obligationem antidoralem absque nova aliqua obligatione vel justitiæ, vel fidelitatis ipsi imposita, ita ut præsentatus se gratum fore promittens ad plus non obli-

getur, quàm aliàs cessante pacto obligaretur.

Sed contra est: ergo juxta hoc responsum absque Simonia potest accipiens spirituale promittere se gratum futurum non exprimendo modum, ita ut vi hujus promissi ad plus aliquid non obligetur, quàm aliàs cessante pacto obligaretur.

Cùm ergo absque pacto obligationi suæ antidotali possit satisfacere vel re quadam spirituali, v. g. precibus &c. aut re quadam temporali, hinc etiam duplicem hanc gratitudinem disjunctivè acceptam poterit promittere sine periculo cujusdam Simoniae, ergo etiam postea poterit quoddam temporali antidoto obligationi gratitudinis satisfacere. Quia hæc in re temporali præstita satisfactio sit circumstantia significans, dicentem se fore gratum, promississe determinatè rem temporalem.

23 Confirmatur: Quia licitum est, v. g. cuidam Clerico præstare temporale obsequium certo Patrono sola spe obtinendi quoddam ab isto beneficium, ideo juxta Authores etiam licitum hanc suam intentionem

Patrono exponere, & gratum animum ab illo postulare, prout sentiunt, Major, Covarruv. Valentia, aliique: ergo quia præsentatus habet, vel saltem debet habere voluntatem se gratum exhibendi præsentanti, poterit etiam hanc suam voluntatem atque intentionem præsentanti significare. Atqui hæc verba, *ero gratus*, significant ex se talem voluntatem: ergo poterit exprimere per hæc verba intentionem complendi suam obligationem antidotalem, & postulanti gratum animum, istum etiam promittere. Si enim, quod est licitum optare, etiam licitum est, signis exprimere, cur non etiam licitum sit signis exprimere, quod facere non solum est licitum, sed ex naturali obligatione debitum?

Confirm. 2. S. Thomas 2. 2. 24 q. 78. art. 2. ad 3. in materia de usura dicit: *Si verò munus ab obsequio, vel lingua, non quasi ex obligatione rei exhibetur, sed ex benevolentia, quæ sub estimationem pecuniæ non cadit, licet hoc accipere, & petere.* Si licet tale exigere, atque petere, etiam licet præstare extrinsecè suum illa præstan-

standi animum manifestare, si autem hoc licet in mutuo, etiam licebit in Simonia, cum hæc sint ejusdem & paris rationis.

25 Confirm. 3. Ubi nulla intercedit emptio, ibi non committitur Simonia: sed ex manifestatione meæ intentionis, qua volo remunerari beneficium mihi collatum nulla oritur emptio, ergo non intercedit hinc aliqua venditio. Prob. min. remunerari beneficium acceptum, seu aliquid aliud largiri, non est rem emere, uti neque manifestatio hujus meæ voluntatis: ergo per hoc beneficium non emo, neque hoc venale evasit.

26 Respondebis: Remunerari ex sola gratitudine non est emere: conc. remunerari ex quodam pacto obligationi gratitudinis seu antidorali superaddito, & novam obligationem addente, non est emere, negatur. Sed contra est: illud solummodo pactum est Simoniacum, quod obligat ad aliquid præstandum, quod absque tali pacto recipiens spirituale non erat obligatus præstare conferenti spirituale: Atqui pactum hoc non est tale, cum ad solam antidoralem aliàs jam debitam

præstationem se obligaverat: ergo &c.

Confirm. 4. Juxta Layman, cap. ultimo §. 2. de Simonia non est Simonia, si alicui beneficium Ecclesiasticum conferas cum generali protestatione, quod is obligatus tibi esse debeat ad remunerandum, modò absit intentio novam, & quandam positivam obligationem imponendi, quæ alioquin secundum rei naturam non inesset: Quòd si autem conferens spirituale protestari potest, quod hoc accipiens sit obligatus ad aliquam remunerationem, etiam recipiens poterit proferre hanc suam remunerandi intentionem.

Urgebis verba hæc, *ero gra-27-
tus*, nequaquam significabant solam remunerationis antidoralem intentionem, sed erant nova quædam promissio, & pactum majorem quàm solam antidoralem obligationem inducens: ergo hæcenus dicta non subsistent; Prob. antec. si non imponat tale pactum obligationem justitiæ, imponit saltem fidelitatis. Resp. Primò nego antec. quòd habeant rationem cujusdam pacti. Resp. 2. Transmissio, quòd habeant

beant rationem pacti hoc tamen versatur duntaxat circa id, ad quod accipiens beneficium jam aliunde tenetur independenter ab hoc pacto, circa obligationem scilicet antidoralem & se gratum benefactori exhibendi.

28 Urgent: Licet talis obligatio nascatur ex beneficio recepto, hæc tamen non datur ad retribuendum temporale pro spirituali, aut spirituale pro temporali: ergo talis in pactum deducta obligatio ultra naturalem aliquam obligationem gratitudinis plus aliquid exigit, & secum trahit. Resp. concessio antecedente, dist. conseq. ergo talis obligatio, si hæc ad solum temporale determinatè dandum in remunerationem sit suscepta, ultra naturalem obligationem aliquid addit. conc. conseq. Si illa obligatio sit disjunctiva, vel ad dandum spirituale pro accepto beneficio, vel dandum temporale, nego conseq.

29 Urgent: eo ipso, quòd postea dederit, quid temporale pro accepto beneficio infertur, quòd illa obligatio ad solam & determinatam remunerationem temporalem suscepta fuerit: ergo &c.

Resp. nego antec. nam supposita disjunctiva obligatione liberum est obligato eligere membrum, quod voluerit, aliàs necessario semper deberet remuneratio spiritualis fieri.

Dein quia sola pollicitatio seu promissio à promissario non acceptata necdum est contractus, hinc etsi ista verba: *ero gratus*, animo promissorio fuissent prolata, si tamen à præsentante hæc promissio non fuerat acceptata, nullus adhuc contractus celebratus fuit, nec ulla obligatio inducta *Legis 1. A de pactis*: & licet ponatur ex parte promittentis commissã fuisse Simonia mentalis, hæc tamen ad dimissionem beneficii non obligat, nullam autem conventionalem Simoniam commissã fuisse, si præsentans promissionem istam non acceptaverat, constat ex definitione Simonie conventionalis, eadem Simonia duntaxat mentalis commissã fuit, si verba illa sincerè absque omni promissione præsentatus protulerit, licet præsentans præsentaverit animo præsentatum ad temporale conferendum obligandi.

Sed quæres: cum non cersò

con-

constet de animo atque intentione presentantis, & ipsius presentati, quidnam in hoc dubio de iis praesumendum erit? Resp. in dubio praesumptionem faciendam esse in benigniorem partem, cum delicta non sint praesumenda, denique ista verba: *ero gratus*, sunt indifferentia, ut significant solum nudum propositum atque intentionem ex-

hibendi se gratum: vel ut significant etiam ipsum animum se ad talia obligandi: nam qui solum merum propositum alteri significare intendit, illis & non aliis verbis uti poterit: ergo ex illis non potest deduci, quod pactum quoddam fuerit in initum.

Casus XXXIV.

De Lampade coram Venerabili arsurā.

CAjus tenerrimae conscientiae vir, cum in cuiusdam ruralis templi tabernaculo Venerabile Sacramentum aservari vidisset, toparcham illius loci hortatur, ut de quodam perpetuo lumine prospiciat, eò quod sub obligatione diu noctūque coram Venerabili lampas ardere debeat?

Quær. 1. Utrum talis obligatio probari possit?

Quær. 2. Quinam, si hæc

detur, ad illud lumen conservandum, contribuere debeant?

Synopsis.

§. I.

Resolvitur primum quæsitum.

Utrum talis obligatio probari possit?

1. Conservatio hujus luminis aliqua lege vel consuetudine debet esse præcepta, ut illius ommissio sit peccatum.

2. Nul-